Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoielă.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 83. Braşov, Sâmbătă, 15 (27) Aprilie 1895.

Pesimismul în biserică.

II.

Braşov, 14 Aprilie v. 1895.

Décă, cum accentuéză discursul archiepiscopesc, planul cel mare al statutuluĭ organic n'a fost pus în lucrare aşa cum se cerea şi décă resultatele, ce le-au avut în vedere creatorul acestui grandios plan, nu s'au realisat, orĭ s'au realisat numai în mod nesuficient în archidiecesă, care e causa şi cine pórtă vina?

Causa acestei întristătóre apariţiunĭ póte sĕ fiă de două feliurĭ. Orĭ-că planul însuşĭ este defectuos şi prin urmare în totalitatea luĭ nerealisabil, orĭ-că esecutarea planuluĭ a fost cu totul greşită şi necorespunḑĕtóre.

Dér óre s'ar puté admite, că relele şi neajunsurile ivite în archidiecesă n'ar fi decât o urmare a defectuosităţiĭ statutuluĭ organic, prin care s'a făcut posibilă participarea în mĕsură aşa mare a elementului clerical şi lumén la conducerea afacerilor bisericescĭ?

Noi credem, că însuşĭ Escelenţa Sa ar protesta în contra unei asemenea suposiţiunĭ. Protestéză însĕ în contra ei şi faptele. Statutul organic este valabil pentru întréga Metropoliă şi nu numai pentru archidiecesă, şi vedem, că constatările, ce s'au făcut în diecesele surorĭ, dau un tablou cel puţin suficient al progreselor făcute tot pe temeiul acestuĭ statut.

Nu póte fi prin urmare statutul organic causa, că tocmai situaţiunea archidiecesei se înfăţişéză într'o lumină atât de întristătóre şi îngrijitóre. Planul e bun şi măreţ şi décă nu s'a pus în lucrare cum se cade în tóte părţile sale organice, şi lucrarea pe basa luĭ n'a produs în cei două-ḑecĭ de anĭ din urmă resultatele dorite, cine pórtă vina?

De sigur, că numai architecţii, cărora le-a fost încredinţat acest plan ingenios şi între carĭ cel maĭ de frunte, cel mai cu influinţă şi cel ce are cea mai mare rĕspundere în conducerea operei celei marĭ de consolidare şi de întărire a bisericeĭ, este însuşĭ capul bisericeĭ.

Astăḑĭ, după două-ḑecĭ de anĭ de conducere a archidiecesei, se miră Escelenţa Sa, că activitatea sa e atât de stérpă, că sub păstorirea sa a întrat între credincioşĭ indiferentismul şi zizania, că legăturile interne de credinţă şi de disciplină sunt slăbite în mĕsură mare, că interesele de conservare şi de întărire ale bisericii sunt călcate şi în viaţa publică cetăţenéscă ş. a.

Ei bine, ce a făcut şi cum a lucrat Escelenţa Sa, ca sĕ stêrpéscă aceste rele şi sĕ restabiléscă cele bune?

Acésta nu ni-o spune şi totuşĭ este un bărbat prea înţelept ca sĕ nu vadă şi sĕ nu cunóscă, că orĭ cât de mult ar împărtăşi rĕspunderea pentru faptele petrecute, cu numĕrul cel mare al celor, pe carĭ constituţiunea îi chiămă a conlucra cu Escelenţa Sa la consolidarea şi întărirea bisericeĭ, totuşĭ partea cea mai mare a rĕspunderei cade în sarcina conducĕtorului, a archipăstorului însuşĭ.

Fără îndoélă, cea maĭ mare rĕspundere pentru situaţia de aḑĭ a archidiecesei o are capul bisericei şi colaboratorii sĕi din centru, dela consistoriu.

Ce a făcut Escelenţa Sa şi cum au lucrat cei din gremiu pentru delăturarea indiferentismului în biserică? Ce au făcut şi cum au lucrat pentru ca sĕ isgonéscă spiritul de partidă şi de zizaniă, ce s'a încuibat în biserică?

Nu voim sĕ întrăm aḑĭ în amĕnuntele acestor întrebărĭ. Constatăm numai, că ele sunt actuale şi pretind lămurire.

A cârmui un organism şi un aparat aşa de mare cum e archidiecesa, pe lângă o mare practică şi multă înţelepciune se maĭ cere şi tact, energiă, priveghiere neadormită, muncă uriaşă şi constantă şi un control sever şi leal în tóte părţile organismului de sus până jos.

Déră nicĭ cu atâta nu este destul. Archidiecesa, fiind un corp mare complicat cu multe părţĭ organice, nu se póte cârmui numai şi numai din centru, ci trebue sĕ esiste o conlucrare armonică, fórte şi constantă şi cu centrele mai micĭ, trebue ca pretutindenĭ sĕ fiă în fruntea afacerilor bisericescĭ bărbaţĭ la înălţimea chiămăriĭ lor bisericescĭ şi naţionale.

Scăderile cele marĭ, ce se arată însĕ în tóte aceste privinţe şi carĭ fac ca aparatul întreg sĕ nu pótă funcţiona în mod mulţumitor, le constată însuşĭ Metropolitul în vorbirea sa, din care se vede că după înteineiătorul cel mare al constituţieĭ bisericescĭ, au urmat în archidiecesă ómenĭ micĭ.

Măcar de ar servi durerósele constatărĭ, ce le face capul bisericesc, spre „stêrpirea celor bune şi delăturarea celor rele“, în archidiecesă, cum ḑise dênsul apelând la conlucrarea Sinodului.

Aicĭ sĕ'şĭ pună Escelenţa Sa şi Consistoriul tótă puterea şi tótă autoritatea, ca sĕ restitue pacea, şi buna înţelegere, sĕ se promoveze religiositatea şi dragostea creştinéscă, sĕ deştepte interesul şi căldura către biserică şi instituţiunile sale, éră nu sĕ se ocupe cu disciplinarea preoţilor naţionaliştĭ.

Facă 'şĭ datoria cu toţii, căcĭ au teren fórte frumos şi vast, facă'şĭ datoria cu conscienţiositate către biserică şi către naţiune şi atuncĭ fiă sigurĭ, că vor lipsi şi ieremiadele, ca cele, cu carĭ a întrodus Metropolitul de astă-dată lucrările Sinodului.

Consumatum est. Din Sibiiu ni-se scrie, că Sinodul a ţinut o şedinţă secretă în afacerea-*Cristea* şi că au avut grabă mare cei dela conducere, de a face sĕ se priméscă raportul şi propunerea Consistoruluĭ în acéstă durerósă afacere. Acéstă parte a raportuluĭ, precum şi reprobarea, ce o dă Consistorul d-luĭ *Cristea* „pentru activa sa participare în afacerĭ politice“ şi oprirea dela astfel de ingerinţe strĕine de oficiul sĕu în viitor“, *s'a şi luat la cunoscinţă* cu majoritate de două voturĭ în acea şedinţă secretă. E trist şi dureros, că Sinodul a cedat — deşi numai cu două voturĭ — presiunei din partea guvernului, într'o cestiune, ce era aşa de clară, ca lumina ḑileĭ, că nu aparţine Sinoduluĭ, care n'are a face politică. Cedând, Sinodul a întrat în cursa periculósă ce 'i s'a pus, căcĭ a făcut de fapt politică, şi încă cea maĭ tristă şi nenorocită politică în favorul cabinetuluĭ Bánffy.

CRONICA POLITICĂ.

— 14 (26) Aprilie.

La 24 Aprilie s'a făcut noua alegere de deputat, al căreia resultat îl cunóscem din telegrama de erĭ. A reuşit candidatul guvernamental *Janits* Lajos cu o neînsemnată majoritate de 76 voturĭ. După telegramele foilor din Budapesta însĕ, alegerea acésta a fost tot atât de scandalósă, ca şi cea sĕvîrşită deunăḑile sub presidiul luĭ Latkoczy. S'au făcut cele mai marĭ presiunĭ şi abusurĭ, carĭ după cum ḑice „Hazánk“, vor da nascere încă la o discuţiune de câte-va ḑile în parlament, şi probabil, că *şi acéstă alegere se va nimicì.* Sute de alegĕtorĭ oposiţionalĭ au fost respinşĭ dela urnă sub diferite pretexte, câţĭ-va preoţĭ au fost arestaţĭ. Presiunea şi abusurile din partea guvernamentalilor au fost, cu un cuvênt, la culme şi cetăţenii au fost des-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O legandă necunoscută a Invierii.

De *Petru Jens Iacobsen.*

Vechiul-Bergamo zăcea pe vêrful unui munte mic, încunjurat cu zid de piatră şi avênd porţĭ. Noul-Bergamo însĕ zăcea jos la póla muntelui, deschis de tóte părţile şi espus vênturilor.

Intr'o ḑi în noul oraş isbucnì pestilenţa, bântuind înfiorător; o parte a ómenilor murìră, ér altă parte fugiau în patru părţĭ ale lumei. Cetăţenii vechiului oraş au dat foc oraşului părăsit, ca focul sĕ cureţe aerul. Dér acésta n'a folosit nimic, căcĭ şi colo sus începură ómenii a murì, la început unul pe ḑi, apoi cincĭ în aceeaşĭ ḑi, apoi ḑece, două-ḑecĭ, ér când pestilenţa îşĭ ajunse culmea, muriau şi mai mulţĭ.

Dér locuitorii oraşului de sus nu se putură mântui, ca poporul dela póla muntelui. Câţĭ-va dintre ei încercară a scăpa, dér ei trăiau ca animalele gonite, prin şanţurĭ, pescerĭ, pădurĭ, rĕtăcind pe câmpurĭ — căcĭ — ţĕranii în curtea cărora ei cereau refugiu, ucideau fără milă pe orĭ-cine întêlniau în drum, ca pe-un câne turbat. Apărare îndreptăţită — îşĭ gândiau ei.

Poporaţiunea din Noul-Bergamo fù nevoită a rĕmâné pe locu-i. Ferbinţéla aerului devenia din ḑi în ḑi tot mai nesuportabilă şi înfiorătórea pestilenţă se făcea tot mai nesăturată. Spaima ómenilor ajunse la nebuniă şi ordinea şi disciplina par'că li-ar fi înghiţit pămêntul. La începutul pestilenţei domnia înţelegere conscienţiósă între ómenĭ. Ei îngrijau, ca morţii sĕ fiă îngropaţĭ bine şi în ordine. Pe pieţe şi strade se aprindeau ḑilnic rugurĭ marĭ de foc, ca fum binefăcĕtor sănĕtăţii se umple uliţele. Impărţiau sĕmênţă de brad pentru aprins şi oţet între cei sĕracĭ. Şi târḑiu şi de timpuriu mergeau în biserică singuraticĭ şi în procesiunĭ; ḑiua înălţiau rugăciunĭ către Dumneḑeu; séra după apusul sórelui, sunau tóte clopotele bisericelor, înălţând plângerĭ către cer. Şi posturĭ au fost prescrise şi sfintele móşte erau espuse ḑilnic pe altare.

Intr'o ḑi, în sfîrşit, când nu mai sciau ce sĕ facă, de pe balconul primăriei Sânta Vergură a fost proclamată — între glasurĭ de trîmbiţe şi sunete de tobe — de patróna oraşului pe toţĭ vecii.

N'a folosit nimic, cum în genere nimic n'a folosit.

Când, în fine, poporul a sciut şi 'n inima luĭ s'a înrădĕcinat credinţa, că cerul séu nu vré, séu nu póte sĕ-i ajute — şi-a pus braţele cruce şi a ḑis: vină acum orĭ şi ce. Pe pĕcătoşii necredincioşĭ îĭ urma pustiirea necreḑută. In aer gemeau înjurăturile, sunet de tobe, răcnetele beţivilor şi nicĭ nóptea cea mai sĕlbatecă nu acoperea mai multă desfrânare, de cum sĕvêrşiau ḑiua aceştĭ ómenĭ.

— „Aḑĭ vrem sĕ mâncăm, căcĭ mâne trebue sĕ murim“.

Cuvintele aceste, ca şi când ar fi fost puse pe note şi ca şi când ar fi fost cântate pe tot felul de arii în infinit, făceau un concert infernal. Décă pĕcatele întregei lumĭ n'ar fi fost descoperite, ele de sigur ar fi fost scóse la ivélă acum, căcĭ nu este cale, pe care ei sĕ nu fi păşit în rĕtăcirea lor. Intre ei înfloriau din greu pĕcatele, carĭ batjocuriau în mod ruşinător natura şi cunosceau bine chiar şi crime: ca despoiarea morţilor, farmecele, chiămarea diavolului, fiind-că mulţĭ sperau dela puterile infernului mântuirea, ce le-o refusase cerul.

Nime nu voia sĕ le ajute. Dispăruse orĭ-ce compătimire din inima lor. Priviau la bolnav, ca la un duşman comun, şi décă se întêmpla, ca pe vre-un nenorocit sĕ-l fi luat pe stradă pestilenţa de pe picióre, nicĭ o uşă nu voia sĕ i-se deschidă, ci ómenii prin isbiturĭ de lance şi pietri, îl siliau sĕ se cureţe din calea, pe unde umblau cei sănĕtoşĭ.

Şi pestilenţa se lăţia ḑi de ḑi. Sórele de véră ardea cu foc asupra oraşului, plóie nicĭ un picur, vênt nicĭ o aripă, ér morţii carĭ zăceau prin case şi aceia, carĭ n'au putut fi îmormêntaţĭ, ca de obiceiu, rĕspândiau o putóre teribilă, care se amesteca cu aerul nădușit de pe strade, înşelând norĭ întregĭ de corbĭ şi vulturĭ le ele, aşa încât zidurile oraşului şi vêrfurile caselor erau negre de ei. Icĭ şi colo pe murii cetăţii şedeau paserĭ marĭ necunoscute, venite din depărtărĭ, cu ciocurĭ doritóre de pradă, cu ghiare încârligate pline de aşteptare. Ele şedeau acolo şi priviau în jos cu ochĭ liniştiţĭ şi arḑĕtorĭ, ca şi când ar fi aşteptat, ca oraşul nenorocit, sĕ devină un singur mormênt uriaş.

Trecură tocmai 11 sĕptĕmânĭ dela isbucnirea pestilenţei, când vigilii din turnurĭ şi ómenii, carĭ locuiau pe locurĭ mai ridicate, vĕḑură retrăgêndu-se un cortegiu caracteristic din şesul din prejur spre stradele oraşului nou, printre pietrile afumate şi grămeḑile negre de ruină. O întrégă ar-

poiaţi de dreptul lor constituţional electoral aprópe tot aşa, ca şi la faimósa alegere din rêndul trecut.

*

După cum anunţă „*Bukovina*“, organul Rutenilor tinerĭ din Bucovina, episcopii rutenĭ din Galiţia vor pretinde dela guvern, ca să se întroducă **limba bisericéscă slavă vechiă** la universitatea din Lemberg.

*

Alaltăerĭ au înaintat representanţiĭ *Rusiei, Germaniei şi Franciei* din Tokio **protestele** respectivelor puterĭ contra acelui articol din convenţia de pace chinezo-japoneză, în care se stipuléză încorporarea de pământ chinezesc la imperiul japonez. Protestele au fost primite de către ministrul de esterne japonez.

Plăcerĭ de garnisónă în Ungaria.

Sub acest titlu diarul militar „*Armee-Blatt*“ din Viena publică în numěrul sěu dela 17 l. c. un articol de fond, în care se dic următórele:

Asupra monumentului lui Hentzi din Buda s'a încercat un atentat infam. De sine sě 'nţelege, că poliţia dibace a capitalei şi reşedinţei regale Budapesta, nicĭ măcar trei sěptěmânĭ după comiterea infamiei nu l'a prins pe miserabilul, căruia nicĭ atâta onóre nu-i facem, ca sě-i numim aci numele. *Da — décă ar fi vorba de un Român, séu de un Slovac, care ar fi comis neprecauţiunea, de a se plânge asupra tiranisărei naţiunei sale, séu care s'ar fi opus contra terorismului unei maghiarisărĭ fanatice:* acésta ar fi cu totul alt ceva; omul acela s'ar fi bucurat de mult de binecuvêntările libertăţilor constituţionale.

Aşa dér pe atentatorul asupra monumentului lui Hentzi încă nu l'au prins. Din contră însě agentul de pumpe, venit din Italia, Francisc Kossuth, fù ales deputat.

Cu tóte că noi soldaţii trebue sě stăm departe de politică, totu-şĭ am fi proştĭ, séu am afecta o mare nesimţire, décă ni-am face orbĭ şi muţĭ faţă cu cele ce se întêmplă în imediata apropiere a nóstră. Nu se mai întórce timpul idilic, în care esista în lume numai ceea ce stă în regulamentul de serviciu, séu în porunca comandei regimentului. Astădĭ sunt o mulţime de lucrurĭ, asupra cărora nu dice nimica, nicĭ regulamentul, nicĭ ordinul de di, dér carĭ totuşĭ — esistă în lume.

Intre aceste sunt miile de împunsěturĭ, carĭ caracteriséză plăcerile de garnisónă în Ungaria. In opera din Budapesta, se cântă franţuzesce şi în limba svedică. Odată se cântase şi în cea islandesă. Chinezesce nu s'a cântat încă, de óre-ce nu s'a însciinţat la probă încă nicĭ o primadonă chinezéscă. Când însě se însciinţéză o *artistă germană* — o, acésta e altă căciulă! Că Ungaria are de-a mulţămi tótă esistinţa sa, tot ce posede, esclusiv numai regimentelor habsburgice, carĭ au mântuit'o de domnia turcéscă; că cestiunea orientală s'ar fi început înainte cu 20 de anĭ la Pojun, în loc de Sofia, déca regimentele împěrătescĭ ale contelui Ludovic de Baden şi ale prinţului Eugen de Savoya nu ar fi raportat învingerile stégurilor negre-galbene: acestea tineretul de prin şcólele maghiare le învaţă numai superficial. Cu atât mai aměnunţit se ocupă cu legenda lui Rakoczy, care e un mare falsificat istoric. Şi tot aceea-şĭ se póte dice şi despre legenda lui Kossuth.

Cunoscinţe istorice defectuóse şi un concept de lume confus, care nu trece peste graniţele comitatense, conduc astfel în Ungaria la dorinţe şi tendinţe, carĭ se manifestă în mod „betyaresc“, acum printr'un atentat contra monumentului lui Hentzi, acum prin alegerea lui Kossuth, ca deputat, a treia óră éràşĭ prin alte bizarerii.

Soldatul vede şi aude aceste în fiăcare di, şi el e adese-orĭ martorul erupţiunilor pasionate contra ordinei în stat şi contra autorităţilor celor mai inalte. Prea mult se pretinde, ca el, factorul nepolitic, sě privéscă cu o indiferenţă stupidă la tóte aceste evenimente revoltătóre. In locurĭ publice şi în societăţĭ oficerul adesea trebue sě se predomnéscă fórte mult, pentru ca sě se evite incidente neplăcute. Şi tot atât de adese-orĭ numai tactul fin al culturei superióre e în stare sě prevină séu sě paraliseze situaţiunĭ şi espresiunĭ, pe carĭ oficerul împěrătesc şi regesc dealtmintrelea nu le-ar puté băga în sac. Plăcerile de garnisónă în Ungaria sunt decĭ fórte micĭ.

Articolul de mai sus atinge unele córde, ce astădĭ se resimt fórte mult în raporturile sociale dintre membri armatei şi cetăţenii de diferite naţionalităţĭ, şi fiind că cestiunea acésta ne interеséză direct şi pe noi Românii, vom reveni asupra articulului din „Armeeblat“ mai pe larg într'un numěr viitor al fóiei nóstre.

„Călcâiul lui Achile“ al Maghiarilor.

Diarul vienes „*Parlamentär*“ scrie sub acest titlu în numěrul sěu de alaltăerĭ un articol, în care se plânge asupra Croaţilor, pe carĭ îi ţine aprópe pierduţĭ pentru slavism. Intre altele numitul diar dice următórele:

Escelenţa Sa Banul şi cu el toţĭ conducětorii de partid croaţĭ, escepţionând pe eminentul patriot şi archiereu din Djakovar (Strossmayer), sunt atât de îndrăgiţĭ în ideile lor politice şi sunt atât de convinşĭ despre corectitatea aticudinei lor, încât nu sufer nicĭ o oposiţiune şi nicĭ un sfat prietenesc. Ce e drept, deputaţii din partida dréptă a dietei din Agram, astădĭ toţĭ sunt oposiţionalĭ, însě oposiţia acésta nu mai folosesce nimica, căcĭ *lupta e pierdută, Croaţia e jăfuită* şi nu mai esercită nicĭ o influinţă, căcĭ pacturile şi compromisele s'au încheiat cu Croaţii deja mai înainte după principiul: „Cel cu minte cedéză“.

Maghiarii pórtă frênele, până când ceilalţĭ cu supunere modestă *compun memorii şi suplicĭ*, şi aştéptă ca sě fiă folosiţĭ spre un scop séu altul. Tóte elementele oposiţionale: Germanii, Boemii, Croaţii şi Sêrbii prefer o învoială rea continuărei luptei. Dér se póte vedé la Croaţĭ, că o neînvoială e cu mult mai bună, decât un pact rěu, şi că o pace putredă e mai rea, decât rěsboiul. Cel puţin faţă cu raporturile nóstre este rěu principiul, de-a se mulţămi cu puţin şi apoi a lărgi puţinul acesta.

Când a fost vorba de pact, Croaţii diseră: noi căpătăm pe *Banul nostru naţional*. Şi l'au şi căpătat, era chiar un poet al lor, însě Banul acesta numai atât timp era sigur de posiţia lui, cât timp corespundea intenţiunilor maghiare. *Vom avé dieta nóstră*, diceau Croaţii. Şi-au capătat'o şi pe acésta. Insě în ea conduc uneltele din Pesta, membri de ai politicei maghiare, carĭ asupresc, persecută, confiscă, opresc tot, ce voiesc şi află de bine Maghiarii. *Vom avé financele nóstre, averea nóstră naţională*, mai diseră Croaţii. Şi în adevěr şi pe acestea le-au dobêndit, dér aşa, că acum Maghiarii reclamă averea naţională croată ca fiind averea statului maghiar, la care Croaţia atêrnă ca un apendice.

La ce au ajuns şi ce au făcut decĭ Croaţii? Abstrăgênd, că li-au dat Maghiarilor mână liberă, ca sě pótă păşí *contra celorlalte naţionalităţĭ* din Ungaria, prin pactul lor cu Maghiarii au pierdut tótă libertatea acţiunei în cestiunea orientală şi s'au *înstrěinat de tótă lumea slavă.* Croaţii au jucat tot-déuna un rol însěmnat între Slavĭ; de când cu pactul încheiat cu Maghiarii însě, ei au dispărut pentru noi, deóre-ce nu póte fi scopul Slavilor, ca prin mijlocirea partidei guvernamentale croate celelalte seminţii slave se ajungă sub domniă maghiară.

Sě vorbim pe faţă. Pentru noi Slavii dela Sud sunt un factor, cu care trebue sě calculăm, dér la Croaţia, care e legată de şiuóră maghiară şi e o filială a guvernului din Pesta, nu póte conta nicĭ un Slav. Sě mai dăm unei astfel de Croaţie încă şi Bosnia şi Herţegovina, ca şi aceste sě fiă duse de nas de politica maghiară din Pesta? Ce au dobêndit Croaţii cu pactul lor? *Discreditare în afară, jaf şi demoralisare* în lăuntru.

Bate óra a unspredecea. Croaţii încă şi acum pot mult mântui. Sě nu uite, că *rana cea mai mare a Ungariei, e cestiunea naţionalităţilor* în care Croaţia representă „călcâiul lui Achile“ al Maghiarilor. Este chiămarea Slavilor, de-a scutura de pe trupul sănětos al popórelor pe un astfel de parasit, după-ce germanismul atât, din punct de vedere spiritual, cât şi material, i-a devenit tributar!

SCIRILE DILEI.

— 14 (26) Aprilie.

Şcóle pentru Românĭ. „*Nemzeti Ujság*“ aduce scirea, că ministrul de culte are de gând, ca, din incidentul mileniului, sě înfiinţeze în comitatul Aradului dece şcóle poporale de stat prin părţile locuite de Românĭ. Comuna Chişeneu s'a şi rugat de ministrul, ca sě înfiinţeze pe séma ei o şcólă de fete cu şése clase. Ministrul i-a făcut cunoscut, că va satisface rugărei. — Pe calea acésta crede guvernul sě se „îngrijéscă“ şi de noi Românii, însě tot numai cu scop de-a — *maghiarisa.*

—o—

Contra Maghiarilor. In şedinţa de Marţĭ a parlamentului austriac, Cehii tinerĭ au înaintat biuroului o propunere de urgenţă, prin care cer, ca parlamentul sě desaprobe procederea ministrului de comerciu, în urma căreia la trecerea căilor ferate în administraţia statului, s'a dat prilej la multe înşelăciunĭ. O vină discuţiă s'a provocat asupra propunerii. Ministrul *Plener* a luat în apěrare pe colegul sěu dela comerciu, ér deputatul antisemit *Lueger* l'a atacat vehement. Şeful liberalilor-germanĭ, *Steinweder*, a luat în apěrare pe guvern, dicênd, că îi servesce spre laudă, pentru-că nu împlinesce pretensiunile esagerate ale Maghiarilor. Ceea ce face Ungaria, dise Steinweder, aste indentic cu *impertinenţa.*

—o—

Nunciul Agliardi la episcopul Pavel. Se telegrafiéză din Oradea-mare, că alaltăerĭ, 24 Aprilie n., nunciul papal a făcut o visită Episcopului Pavel, cu care a conferit timp mai îndelungat. Mai târdiu, însoţit de Escelenţa Sa Episcopul Pavel, a visitat catedrala română greco-catolică din Oradea-mare.

—o—

Inecată. Din Tohanul-vechiu ni-se scrie, că ierĭ în 25 Aprilie n. corpul învěţătoresc făcênd o mică escursiune la câmp cu elevii lor, una dintre fetiţele clasei prime elementare, remânând înděrět şi voind sě trécă prin apa Bârsei, — s'a înecat. Ar fi de dorit, ca pe viitor învěţătorii sě facă escursiunile scolare în locurĭ mai puţin periculóse.

Manifestaţia la 1 Maiu. Cetim în „Timpul“: Consiliul de miniştri discutând, în şedinţa din urmă, cestiunea manifestaţiei pregătită de clubul muncitorilor pentru diua de întâi Maiu stil nou — manifestaţie anunţată deja pentru Dumineca viitóre — a hotărît, ca anul acesta sě nu o mai tolereze. In consecinţă d. ministru de interne a recomandat prefecturei de poliţiă sě aducă la cunoscinţa organisatorilor acestei manifestăţii, că autoritatea administrativă nu va permite procesiunei de muncitorĭ sě cutreere stradele capitalei, şi că, în cas de nesupunere, o va opri cu forţa. In schimb muncitorii au dreptul sě se întrunéscă la villa Băicoianu, local ales de către organisatorĭ, pentru a petrece diua de 1 Maiu.

—o—

Imprumutul oraşului Bucuresci. Sâmbătă, 15 (25) Aprilie 1895, s'a făcut subscrierea la împrumutul oraşulul Bucurescĭ, în valóre nominală de lei 32,500,000. Subscrierea s'a făcut în Bucurescĭ, la casa Marmorosch-Blanc, ér în strěinătate la diferite case de bancă. Sub-scriitorii au depus în numerar o cauţiune de 5 la sută din valórea nominală, în momentul subscrierei.

—o—

Inundaţii în România. Rîul *Ialomiţa* s'a revărsat peste malurĭ în întindere de 100 metri. Dunărea a înecat debarcaderul pontonului român. O sută vagóne rapiţă, 50 pogóne orz şi 30 pogóne grâu, de pe moşia Giurgenĭ, stau sub apă, care continuă sě créscă. Sub-prefectul judeţului Constanţa raportéză, că apele Dunărei cresc în mod îngrijitor. Tóte sěmănăturile de producte şi zarzavaturĭ sunt nimicite pe o întindere de peste 9 hectare. In balta Feteşţĭ, venind Lunĭ nóptea apele marĭ, pe neaşteptate, au înecat peste 1000 oi. La T.-Severin Dunărea a crescut de Lunĭ până Marţĭ cu 12 c. m., ér la Olteniţa cu 5 c. m. Din Călăraşĭ se telegrafiază, că apa Borcei, trecênd peste malul normal, a inundat 400 pogóne grâu şi 450 rapiţă de pe moşia Cocargea şi 250 pogóne rapiţă de pe moşia Dudeştĭ.

—o—

Milan în Rusia. Din Belgrad se telegrafiază, că exregele Milan va face sěptěmâna viitóre o călětoriă mai lungă în Rusia, unde va petrece mai multe lunĭ de dile. El va pleca din Belgrad, înainte de-a sosi acolo exregina Natalia.

—o—

Dimisia Episcopului Zardetti din Bucuresci. „Hazánk“ primesce din Bucurescĭ scirea, că Episcopul latin *Zardetti* şi-a dadimisia Congregaţiunei de propagandă. Zardetti a fost numit Episcop la Bucurescĭ numai c'un an şi jumětate înainte de acésta. Se crede, că Vaticanul nu va primi dimisia lui.

—o—

Francia şi manevrele rusescĭ. Generalul frances *Boitbaicre*, şeful statului major frances, a fost invitat din Petersburg de a participa la manevrele rusescĭ, ce se vor ţiné la finele lui August a. c. Generalul a primit învitarea, şi în August, însoţit de mai mulţĭ oficerĭ francesĭ, va merge la Petersburg.

—o—

Apanagele lui Milan şi ale Nataliei. Din Niş se depeşéză, că scupştina va vota apanagele anuale de 600,000 francĭ pentru Milan şi de 360,000 pentru Natalia. — In cercurile curţiile sêrbescĭ se susţine, că Milan şi Natalia s'ar fi împăcat.

—o—

Esposiţiă. Ministerul ung. de comerciu face cunoscut, că în Odessa se va ţiné dela 27 Maiu până la 13 Octomvre a. c., o esposiţiă de întocmirĭ şi mobile de case. Date mai detailate se pot căpăta în biroul camerei comerciale din Braşov.

—o—

---

mată! Ca la 600 şi mai bine de bărbaţĭ, femei, tinerĭ şi bětrânĭ, cu marĭ crucĭ negre, cu praporĭ marĭ, carĭ erau roşii ca focul văpsite cu sânge, înaintând cântau mereu şi glasurĭ plângětóre desperate sburau prin aerul liniştit şi năduşitor.

Imbrăcămintea lor era închisă, sură, négră; pe piept purtau insingnii roşii. Ajungênd mai aprópe, se póte observa, că ele sunt câte-o cruce. Ei se apropie tot mai mult, pětrund în sus pe calea pietrósă şi surpată, care duce în oraşul vechiu. Feţe albe strălucesc, în mânĭ cu gârbace, pe stégurile roşii cu chipurĭ, ca de foc. In îmbulzélă, crucile marĭ negre se mişcă încóce şi 'ncolo.

Din céta îndesuită se ridică în aer miros de sudóre, de cenuşă şi de tămâie. Ei nu mai cântă acum, nicĭ graiul nu li-se aude, numai topăitul sinistru al tălpilor góle. O faţă se cufundă după alta în întunerecul porţii de sub turn, ér de cealaltă parte, ei se věd mergênd cu ochi pe jumětate închişĭ.

Apoi s'aude din nou cântarea: *Miserere.* La glasul acesta ei strâng gârbacele mai tare, păşesc mai îndesat, ca la sunetul unui cântec sêrboinic. Ei se par venind dintr'un oraş flămândit: cu feţe cufundate, găurite, cu óse eşite, cu buze fără sânge, şi cu cercevele negre sub ochĭ.

(Va urma).

Dela comună. Ca întregire hotărîrilor luate în şedinţa de Mercurî a *representaţiei* nóstre *orăşenescî* mai notăm, că propunerea de a recura în contra concesiunei date firmei Czell pentru deschiderea unei restauraţiunî în Nou, nu s'a primit, şi că s'a decis a-se pardosi uliţa năsipului de jos şi strada Rochus. *Şedinţa de Joi 25 Aprilie.* Sĕ votéză 400 fl. adjunctului — silvicultor A. Pomarius, pentru o călĕtoriă de studii. Repres. Binder anunţă recurs în contra acestei hotărîri. Hârtia presbiteriului evang. luteran din loc, prin care renunţă a mai pretinde suma de 2000 fl. ca chirie pentru scóla de meserii pe anii scol. 1888/9 şi 1889/90, sĕ ia spre sciinţă. — Sĕ votéză un credit de 1350 fl. din incidentul defraudării fostului protocolist Ladislaus Lazarevics. — Se decide crearea altor 2 clsse paralele la scóla de meserii a oraşului, din causa numĕrului considerabil al scolarilor. — Cererea presbiteriului săsesc din loc pentru o subvenţiune anuală de 240 fl. v. a., ca onorar profesorilor, carî propun religiunea în scóla de meserii, se respinge. Ministrul a dispus, ca fiă-care confesiune sĕ îngrijéscă de instrucţiunea religiunei. Comuna nu póte subvenţiona atâtea confesiunî. — Se decide cu vot nominal (19 contra 3) vênḑarea unei grădinî din têrgul cailor presbiteriului săsesc în mărime de 665 $m.^2$ cu 1 fl. pro m^2, cu acea condiţiune, ca presbiteriul cel mult în 5 anî sĕ construéscă acolo o baie. — Sĕ votéză un adaus de scumpete de 9 fl. pe an la 7 îngrijitóre din spital, carî au un serviciu de cel puţin 5 anî. Raportul despre operaţiunile făcute în spital în 1893 sĕ returnéză spre întregire.

Partida poporală şi naţionalităţile.

Ḑiarul slovac „*Narodnie Noviny*“ publică o scrisóre a preotului catolic Romuald *Zaymus*, care póte servi, ca un eclatant document pentru *caracterisarea partidei poporale ungare.* Numitul preot spune, că a ţinut o vorbire în casina *catolică* din Jilina, în care vorbire a amintit şi despre persecuţiunea naţionalităţilor nemaghiare. Deja în decursul prelegerei îl provocară arangiatorii adunărei, sĕ nu atingă acéstă temă delicată. Vorbitorul îşî fini discursul în mod fórte moderat, dér cu tóte acestea prelegerea nu rĕmase fără urmărî. Zaymus adecă fù eschis pentru acésta din „casina catolică“.

Faptul acesta este deja al doilea, când partida poporală faţă cu naţionalităţile nemaghiare observă un punct de vedere aprópe identic cu acela al partidei guvernamentale maghiare. Şi vorbirea deputatului *Zelenyák*, singurul representant al partidei poporale în cameră, în punctul acesta n'a fost curată şi a plutit tot în apele şovinismului maghiar. De aceea partida poporală nu are sĕ se uiméscă de loc, décă naţionalităţile sunt convinse, că aci e vorba numai despre o schimbare personală, şi nicî decum despre o sanare a stărilor publice din Ungaria, care fără de egala îndreptăţire a naţionalităţilor, absolut nu se póte nicî măcar imagina.

Vorbirea episcopului Meţianu,

ţinută la deschiderea sesiunei ordinare a Sinodului eparchiei Arad.

(Urmare din n-rul trec.)

Deşi sinodalitatea nóstră datéză dela 1870, când s'au întrunit prima-dată sinódele nóstre eparchiale, totuşî greutăţile începutului şi lipsa mijlócelor n'au permis a se face îmbunĕtăţirî mai însemnate în starea de mai înainte a diecesei, până în anul 1875, de când încep acéstă dare de sémă, şi până când diecesa se lupta cu o mulţime de neajunsurî.

Aşa de esemplu nicî institutul nostru pedagogic-teologic, singurul nostru institut superior de cultură în diecesă, menit a educa pe preoţii şi învĕţătorii noştri, pe fiitorii luminătorî şi conducĕtorî ai poporului, nu era în stare corĕspunḑĕtóre cerinţelor.

Despărţĕmêntul pedagogic se adăpostia într'o casă vechiă, aprópe ruinată, ér studiile se propuneau de 2 profesorî şi 1 catechet, cu lefî de câte 300—400 fl., din care causă în două rêndurî fù şi admoniat şi ameninţat cu închidere din partea guvernului, décă nu se vor delătura scăderile.

Despărţĕmêntul teologic se afla şi mai rĕu, căcî se adăpostia prin localurî închiriate, şi abia avea 2 profesorî, ambii ocupaţî şi cu alte oficii.

Şi afară în diecesă aveam a ne lupta cu asemenea neajunsurî şi greutăţî, şi anume cu lipsa de învĕţătorî, cu lipsa de şcóle cu lipsa de dotaţiunî învĕţătorescî, şi mai ales cu lipsa de învĕţătóre pentru fetiţele poporului.

In faţa atâtor neajunsurî şi greutăţî, avênd eu în vedere chiămarea nóstră principiară de a promova în cler şi popor cultura morală-religiósă, pentru a se apropia tot mai mult de perfecţiune, şi prin acésta de bine şi fericire, scopul suprem al omului, şi sciind, că acésta numai prin preoţî şi învĕţătorî bunî se póte ajunge, ér asemenî preoţî şi învĕţătorî numai într'un institut bine întocmit se pot educa: încă în primul sinod eparchial din 1875, preşeḑut de mine, am cerut consensul D-lor deputaţî de atuncî la zidirea unui edificiu mai corĕspunḑĕtor, ceea ce în acelaşî an s'a şi edificat, parte din unele fondurî, parte din contribuirî benevole.

In anul următor 1876 s'au înmulţit cursurile preparandiale dela 2 la 3, pe cum prescriea legea statului; s'a sporit numĕrul profesorilor, s'au pensionat profesorii cei bĕtrânî, înlocuindu-se cu alţii noi, s'au ameliorat dotaţiunile până la câte 800—900 fl. pe an.

In urma acestora în 1886, arătându-se lipsa de profesorî, am fost necesitaţî a crea mai întâiu 2, ér mai apoi 3 stipendii de câte 400 fl., pentru tinerî, carî pe la universităţî s'ar pregăti pentru profesură.

După îngrijirea delăturării acestui neajuns, vĕḑêndu-se lipsa cea mare de învĕţătorî în diecesă, şi observându-se, că din numĕrul elevilor aflătorî atuncî în preparandiă acea lipsă nu se va puté suplini, în următorul an 1877 am înfiinţat un alumneu modest pentru preparandî, la început numai pentru 30 elevî internî, care însĕ în decursul timpului s'a tot mărit, până la câte 70—80 elevî.

In urma avêntului de progres în tóte părţile, observându-se, că şi fetiţele poporului nostru au mare lipsă de învĕţătură şi de instruire şi în alte lucrurî casnice, şi că acéstă chiămare mai cu succes ar puté-o îndeplini învĕţătórele: tot în 1877 am introdus şi pregătirea de învĕţătóre pentru şcólele de fetiţe, al căror numĕr s'a sporit în mod îmbucurător.

Pentru a avé cât mai mulţî şi mai bunî elevî şi eleve pentru învĕţătorie, cum şi pentru ca aceia la timpul sĕu sĕ-şî împlinéscă cu tragere de inimă chiămarea, am stăruit şi la ameliorarea dotaţiunilor învĕţătorescî; pe lângă aceste îngrijirî de învĕţătorî, n'am uitat nicî de sórtea preoţimei nóstre, ci avênd în vedere dotaţiunea ei în mare parte modestă şi precarie, tot în 1877, cu binevoitorul sprijin al veneratului sinod eparchial de atuncî, am înfiinţat cunoscutul fond preoţesc, carele până acuma atinge capitalul de peste 260.000 fl. afară de ajutórele distribuite în decursul timpului de la 1878 până acuma.

Meniţiunea acestui fond este, a ajuta în prima linie pe preoţii deficienţî, apoi pe vĕduvele şi orfanii preoţilor, ér în a doua linie, a ameliora de-ocamdată dotaţiunea preoţilor de prin parochiile mai slab dotate, apoi după timp sĕ devină fond de dotaţiune pentru toţî preoţii din diecesă.

Tot în anul 1877 s'au delăturat pedecile, ce dela 1865 încóce împedecau primirea fundaţiunei Birta de 48,000 fl. în administraţiunea nóstră, şi aşa primindu-se, de atuncî încóce în tot anul se dau la 12 tinerî de ai noştri 12 stipendii de câte 200 fl., pentru continuarea studielor lor, şi peste acésta şi fundaţiunea a crescut până la 60.000 fl.

După-ce chiar şi numai cele până aicî espuse, pretinḑênd o activitate mai intensivă şi locale mai corĕspunḑĕtóre, D-lor deputaţî, în anul următor 1878 s'a cumpĕrat casa de lângă reşedinţă, străformându-se în cancelariele consistoriale de acuma; ér în 1879 s'a rezidit reşedinţa episcopéscă de acuma, atuncî aflătóre în stare fórte rea şi ruinată.

Tot în 1878 s'a înfiinţat şi tipografia diecesană, donată de mine diecesei, care pe lângă alte servicii făcute eparchiei, a mai adunat şi un capital de peste 30.000 fl. menit pentru un institut superior de cultură în diecesă.

După împlinirea şi acestor neajunsurî, observându-se mare lipsă de bărbaţî pregătiţî şi pentru demnităţile bisericescî, în lipsa de mijlóce, la anul 1880 m'am adresat către fericitul archiepiscop şi metropolit al Bucovinei, Silvestru Morariu Andreievicî, apoi către înaltele ministerii de culte şi instrucţiune publică din Budapesta şi Viena, şi în fine chiar şi către Majestatea Sa prea graţiosul nostru împĕrat şi rege, pentru primirea a câte doi elevî din diecesa nóstră în seminariul clerical din Cernăuţî, pe spesele fondului religionar de acolo; ceea ce numai în 1883 am putut ajunge.

Pe lângă tóte acestea, mai simţindu-se fórte, şi aicî în loc, lipsa unui seminariu diecesan pentru mai buna crescere şi îngrijire a tinerimei clericale şi preparandiale, încă în 1882 am întrevenit în scris şi în persónă la fericita baronésă Ifigenia Sina din Viena, pentru donarea intravilanului din strada Sina de aicî pentru zidirea unui seminariu clerical şi pentru a ne vinde casele de lângă acel intravilan pentru prefecerea lor într'un alumneu pedagogic, care dorinţă fericita baronésă ni-a şi împlinit'o.

După procurarea intravilanului, lipsindu-ne mijlócele pentru zidirea seminariului, în 1883 am întreprins o colectă benevolă în diecesă, care avù un resultat peste aşteptare îmbucurător de 55,000 fl., către care mai adăugêndu-se şi alte resurse modeste, şi mai contragêndu-se şi un împrumut, până acuma deja desplătit, s'a clădit seminariul în care ne aflăm de presinte, şi tot-odată şi casele cumpĕrate s'au străformat într'un alumneu pedagogic.

(Finea în numĕrul de mâne).

Literatură.

Memoriî din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broşură elegantă, de 11 cóle, format 8^0. Preţul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 corónă,** plus 5 cr. porto poştal; pentru România şi strĕinătate *1 franc 50 banî.* Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop*, publicist, *Braşov* (Brassó) séu la *administraţia* „*Gazetei Transilvaniei*“. Domnii abonenţî ai „Gazetei“ îşî potŭ procura acéstă scriere *de-odată cu reînoirea abonamentului trilunarŭ la foiă.*

*

A apărut colecţia de novele: **„Caleidoscop Literar“** de *Constantin de Stamati-Ciurea.* Cernăuţî 1895, Tipo-litografia concesionată Archiep. Silvestru Morariu-Andrievicî. Editura tipografiei. Opul are 500 paginî 8^0 şi conţine următórele novele: 1) Luxul, 2) Istoria unui ţînţar, 3) Istoria unei musce, 4) In vis şi aievea, 5) Stafia, 6) Cucuiul, 7) Două primadone, 8) Nepotul meu Petrăchel, 9) Contrabandistul, 10) O năpăire literară. Trei suvenirî: 11) Victima veacului, 12) Omul enigmatic şi 13) Floricica codrului. — Opul se află de vênḑare în tóte librăriile din ţéră şi la susnumita tipografie şi costă broşat 1 fl. 50 cr. séu 3 francî.

*

Sub titlul **„Invĕţăturî“** vor apăré o seriă de artoli literarî, filosoficî şi de viéţă, moralî şi instructivî, într'un volum de 12—14 cóle 8^0. D-nii autorî Dr. *Elefterescu*, prim-colaborator la „Lumina“ şi D. *Voniga*, redactorul acelei foi, rógă pe doritorii de-a avé acel op a se insinua până la mijlocul lui Mai pentru a se puté orienta asupra numĕrului esemplarelor, ce sunt a se tipări. — Preţul de 1 fl. 20 cr. este a se solvi numai la apariţia opului. Abonamentele a se trimite d-lui D. Voniga în Giula (B.-Gyula).

*

Lumea Ilustrată. Prin acésta onor. cetitorî sunt rugaţî a cere, fiă la librărie, fiă la un colportor, sĕ li-se arate broşura I-a a revistei *Lumea Ilustrată* anul al III-lea, şi în cas de a o găsi pe plac, sĕ binevoiéscă séu s'o cumpere cu numĕrul, séu sĕ se aboneze. Preţul broşurei este un leu, un nr. 50 banî. După mărturisirile chiar ale publicului, *Lumea Ilustrată*, prin cuprinsul ei literar fórte bogat şi variat şi esecuţia ei elegantă şi estra-ordinar de luxósă, este o revistă cât se póte de interesantă, aşa că chiar şi persónele, carî nu cheltuesc nicî-odată banî pentru o carte, o fac totuşî cu plăcere pentru *Lumea Ilustrată.* Tot-d'odată atragem atenţiunea cetitorilor asupra pré interesantului roman *Ucigaşa* de Carl Emil Franzos şi rugăm a se cere la librării cum şi la colportorî specialî un nr. de probă. In localităţile unde nu se află în deposit *Lumea Ilustrată*, amatorii sunt rugaţî a ne înainta 1 leu în mărcî postale, şi imediat vor primi un numĕr de probă (1 broşură nr. 1 şi nr. 2).

Administraţiunea revistei **Lumea Ilustrată,**
Bucurescî, Hotel de France.

*

In editura librăriei *H. Steinberg* din Bucurescî (Str. Şelarî 18) a apărutŭ: **Amintirî din Italia** (Giosuè Carducci), de *Neculai Iorga.* Unŭ volumŭ esteticŭ, conţinêndŭ vre-o şepte capitole diferite. Preţulŭ 1 leu.

DIVERSE.

O bibliotecă uriaşă. Două milióne de cărţî aşeḑate pe regale de o lungime de 45 chilometri. Aprópe de necreḑut — dér totuşî e adevĕrat! Atât conţine museul britanic din Londra. După raporturile oficiale, în anul trecut au folosit 200.000 de persóne acéstă mare bibliotecă naţională pentru cetirea de cărţî şi peste 16.000 pentru cetirea de ḑiare şi reviste. In a 1893 cetiră numai 194.102 persóne cărţî şi 14.747 ḑiare şi reviste englese şi strĕine. Colecţiunea de cărţî în anul din urmă s'a îmulţit cu 45.942 cărţî şi broşurî, la carî mai sunt de a-se adaoga 63.631 reviste, 4944 opurî musicale, 2168 scrierî volante, 2108 rapórte din parlament, 175.200 ḑiare englese, 20.913 ḑiare strĕine şi 100 tomurî de jurnale strĕine. In total biblioteca se îmulţi cu 315.006 opurî. In sala de lectură, care cuprinde 400 de jilţurî, şi al cărui tavan îl întrece numai cel din Panteonul Romei, se află 60.000 volume. Intréga bibliotecă împreună cu biblioteca regală cuprinde 2.000.000 de volume.

Câte-va preţurî din secolul al IV-lea. In anul 301, pe timpul împĕratului roman Diocleţian, un fasan mijlociu se vindea, socotind după banî de-ai noştri, cu 80 fl.; o gâscă grasă cu 61 fl.; preţul obicînuit al unui font de carne de vită era 3 fl. 30 cr., de cerb şi căprióră 3 fl., de porc 5 fl. Un font de unt se plătia cu 3 fl. 30 cr., ér de brânḑă cu 2 fl. 30 cr. O mierţă (ferdelă) de ovĕs se vindea cu 9 fl. 30 cr., o mierţă de bob séu piper 19 fl., ér de linte 32 fl. O portocală se plătia cu 8 fl. Pe lângă astfel de preţurî colosale, nu e mirare, décă prânḑurile luculice costau sume atât de uriaşe. Muncitorii de ḑi şi măeştrii şi-au trăit atuncî epoca lor de aur. Ḑiua de lucru a unui zidar se plătia cu 18 fl., ér a unui zugrav cu 22 fl. Instructorii, carî de-altmintrelea toţî erau sclavî, décă învĕţau pe cineva numai a scrie şi ceti, primiau un salar lunar de 17 fl.; décă propuneau aritmetica primiau 23 fl., ér décă propuneau limba latină şi grecă primiau 64 fl. la lună. Plinius amintesce, că Maurus Scaurus plătia unui sclav cu numel Daphnes, care scia multe limbî, 56,500 fl. la an. Instructorul de odinióră al lui Cicero, renumitul actor Roscius, avea un venit anual de 40.000 fl.

Despre duele. O statistică a duelelor în Italia ne dă deslucirî asupra motivelor pentru carî se nasc duelele, cel puţin la Italienî. Conform acelei statisticî, în timp de ḑece anî causele duelelor au fost următórele: certe de pressă 947, afacerî amoróse 730, cestiunî politice 377, ofense 219, motive de natură intimă 183, atacurî faptice 178, cărţî de joc şi dans 19, cause necunoscute 79. Din aceste vedem, că certele de pressă şi afacerile amoróse forméză divergenţele principale între Italienî. Ḑiariştii şi oficierii forméză massa principală a duelanţilor. In a 1888 d. e. între 538 de duelanţî au fost: 156 ḑiariştî, 165 oficierî, 64 advocaţî, 63 studenţî, 22 profesorî, 14 deputaţî, 13 inginerî, 6 funcţionarî, 3 banchierî şi 3 actorî. Ca cei mai pacînicî ómenii s'au dovedit capitaliştii, rentierii, neguţătorii şi medicii. Despre duele între ţeranî statistica nu scie nimica.

Un pictor al revoluţiunei. In Lyon a murit în 12 l. c. pictorul Paul Marc Iosif Chenavard. El s'a născut tot în acelaşî oraş la 9 Decemvre 1807, a fost în Paris elevul lui Hersent şi al lui Ingres şi petrecù mai mulţî anî în Italia. Prin tablourile sale marî: „Osêndirea lui Ludovic XVI“ şi „Mirabeau rĕspunde marchisului de Dreux-Brézé“, atrase atenţiunea generală asupră-şî. Chenavard intră în legăturî strînse cu bărbaţii revoluţiunei dela 1848, şi aceştia îl încredinţară cu împodobirea Panteonului. Pictorul făcù un plan uriaş, care consta din 50 de composiţiunî marî, representând istoria civilisaţiunei dela potop până la revoluţiunea francesă. Incă nu isprăvise câteva cartóne, când se întêmplà lovitura de stat, în urma căreia Panteonul érăşî se predete îndĕrĕt cultului catolic. Astfel s'au nimicit proiectele pictorului, şi disilusiunea acésta el n'a putut'o învinge nicî-odată. Republica îi dădù cel puţin satisfacţia, că espuse în museul Luxemburg tabloul sĕu gigantic: „Finea religiunilor“.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Aprilie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.20
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	126.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.25
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.60
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	149 50
Renta de hârtie austr.	101.30
Renta de argint austr.	101 40
Renta de aur austr.	123.80
Losurĭ din 1860	158.50
Acţii de ale Băncei austro ungarĕ.	1090.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	462.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	396.75
Napoleondorĭ.	9.68½
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.72½
London vista	122.30
Paris vista	48.50
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.25
Note italiene.	46.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 26 Aprilie 1895.

Bancnóte rom. Cump.	9.65	Vênd.	9.68
Argint român. Cump.	9.60	Vênd.	9.65
Napoleon-d'orĭ Cump.	9.67	Vênd.	—.—
Galbenĭ Cump.	5.75	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane Cump.	59.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	—.—	Vênd.	—.—

Anunciurĭ
(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmĕntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea
„Gazeta Transilvaniei."

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ.	3 fl. —
Pe şése lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ anŭ.	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ.	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

I. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Romănŭ: 5 óre 07 m. diminéţa.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.

I. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre inainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în libräria Nicolae Ciurcu.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.